

2016-06-21

Till Miljö och Energidepartementet

Remissvar avseende förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter

Föreningen Skogsträdsförädling¹⁾ har uppmärksammats på regeringens remiss om synpunkter på Naturvårdsverkets underlag för förslag till svenska regler och åtgärder för invasiva främmande arter. Föreningen lämnar följande yttrande som begränsas till avsnitten om nationellt invasiva främmande skogsträd.

Föreningen Skogsträdsförädling har under lång tid stöttat forskning och utveckling om användning av främmande trädslag i svenskt skogsbruk. Föreningen är naturligtvis positiv till att det finns lagstiftning och åtgärdsprogram för att hantera invasiva främmande arter som kan orsaka skada. Vi är dock medvetna om att det råder olika uppfattningar kring vad som är invasiva arter och hur man skall avväga mellan nyttoaspekter, skaderisker med flera konsekvenser av deras användning. Främmande arter är basen för en stor del av människans försörjning samtidigt som gruppen omfattar rena skadeorganismer.

En farhåga i Naturvårdsverkets förslag är att den samtidigt behandlar alla sorters organismer med helt olika möjligheter till spridning och skada. Riskerna med främmande skogsträd är på olika sätt annorlunda än riskerna med många andra främmande organismer.

En utgångspunkt för Föreningen Skogsträdsförädling är att alla främmande skogsträd som har vitalitet att kunna växa och utvecklas bra i Sverige också kan föröka sig naturligt och därmed sprida sig. Spridningen av skogsträd i skogsmiljöer är oftast en jämförelsevis långsam process och spridningsförmågan varierar mellan olika arter. Därför krävs det en omfattande analys för att kunna bedöma spridningspotential, om en viss naturlig spridning är skadlig, vilka hanteringsåtgärder som är verksamma och slutligen om och hur (t.ex. i vilken lagstiftning) åtgärderna behöver tillämpas.

En generell utgångspunkt är att nuvarande trädflora i Sverige och Europa i ett långsiktigt perspektiv är tillfällig. Den har förändrats när klimatet ändrats, t.ex. efter senaste istiden. Vad som i dag betraktas som arternas naturliga utbredningsområden är inte permanenta och den nuvarande klimatförändringen kommer att ändra förutsättningarna för skogsträdens spridning och naturliga utbredning. Pågående klimatförändring kan således både gynna och missgynna nuvarande inhemska trädslag.

¹⁾ Föreningen Skogsträdsförädling stödjer skogsträdsförädling och skogsgenetisk forskning genom att lämna forskningsanslag till institutioner och stiftelser. <http://skogstradsforadling.se/>

Trädslag som i dag är främmande kan mot den bakgrunden därför naturligt migrera in i landet och de nuvarande inhemska trädslagens naturliga utbredningsområden förväntas att ändras radikalt. I dag sydliga lövträd förväntas kunna växa betydligt längre mot norr. Naturlig migration är en långsam process och främmande trädslag kan behöva planteras för att upprätta grundläggande naturliga ekologiska funktioner om inhemska trädslag tappar vitalitet. Även om orsakssammanhangen inte är klarlagda kan skadorna på ask och alm som orsakar deras tillbakagång ses som exempel på vad som skulle kunna hända även andra och vanligare trädslag. Främmande trädslag kan bli nödvändiga för att upprätthålla virkesproduktionen.

Föreningen Skogsträdsförädling har stöttat FoU om främmande trädslag för att genom ökad kunskap ha en bättre beredskap inför en osäker framtid p.g.a. av klimatförändringen och eventuella angrepp av nya skadegörare. Vi har noterat olika uppfattningar om detta synsätt hos naturvårdande och skogsbrukande organisationer och myndigheter.

- Inledningsvis är Föreningen Skogsträdsförädling frågande till definitionen av "främmande skogsträd" till dem som används för virkesproduktion. I ett längre perspektiv kan alla skogsträd komma att användas för virkesproduktion i olika stor omfattning.
- Föreningen Skogsträdsförädling vänder sig framförallt mot att Naturvårdsverket (och Havs och vattenmyndigheten) ensamma skall ha ansvar för nationslistan med invasiva arter och föreslår att Skogsstyrelsen skall dela ansvaret vad gäller invasiva främmande skogsträd. Därmed följer att den skogligen myndigheten med dess kompetens är med i processen från allra första början.
- Angående bemyndigande föreslår Föreningen Skogsträdsförädling att Skogsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket skall ansvara för utformning av regler för hantering av skogsträd på den nationella listan för invasiva arter, samt att Skogsstyrelsen ska meddela föreskrifter (och inte som i förslaget att Skogsstyrelsen skall höras innan föreskrifter meddelas).
- Konsekvensutredningen förefaller mycket översiktlig och det framgår också att den är preliminär. Föreningen Skogsträdsförädling saknar en utredning av konsekvenserna för en omotiverat omfattande listning av nationellt invasiva skogsträd. Farhågan uppkommer genom Naturvårdsverkets nuvarande klassificering av invasiva trädslag på webbportalen NOBANIS, som vi uppfattar som kontroversiell.
- Avslutningsvis anser Föreningen Skogsträdsförädling att ett vetenskapligt väl underbyggt och transparent system för riskbedömning måste utarbetas för att utreda en arts invasivitet, spridningsförmåga och möjlighet att orsaka skada på biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Systemet måste kunna avväga mellan olika nyttor och risker och fånga synpunkter från olika vetenskapliga kompetenser, samhällsfunktioner och myndigheter.

Med vänlig hälsning,

Föreningen Skogsträdsförädling

Ola Rosvall
Ordförande

Sten Jonsson
Föreståndare

